

Høringsbrev – Revisjon av Teknas politikkdokument om høyere utdanning og forskning

Til Teknas grunnorganisasjon

Revisjon av Teknas politikkdokument om høyere utdanning og forskning

Innledning

Hovedstyret ber om innspill til revisjon av Teknas politikkdokument om høyere utdanning og forskning. Frist for innspill er 15. august. Hovedstyret tar sikte på å behandle første utkast i september, med innarbeidede innspill fra grunnorganisasjonen. Høringsbrevet er skrevet for å gi et godt grunnlag for diskusjon blant Teknas medlemmer og tillitsvalgte. I de neste avsnittene vil vi trekke frem egenutviklet politikk i perioden, hva regjering og Storting har gjort og planlegger å gjøre samt oversikt over relevante vedtak fra R-møtet, Teknas handlingsplan og ulike høringsuttalelser til politiske myndigheter.

Punkter i politikkdokumentet som har vært aktualisert

Tekna har i budsjetttrundene med regjering og i Stortinget hatt en tydelig stemme knyttet til basisfinansiering av universiteter og høyskoler, og har fått Stortinget til å reversere regjeringens foreslåtte kutt i statsbudsjettet for 2018. Videre har Tekna fått gjennomslag for en økning av frie midler til forskningsinstituttene. Forslag til kutt i henholdsvis næringsrettet forskning og til muliggjørende teknologier ble reversert i stortingsbehandlingen etter sterkt påtrykk fra blant annet Tekna. Basisfinansieringen og frie midler er under press gjennom forslag til reduksjon i bevilgningene.

Revidert utgave av Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning vil bli lagt frem i Stortinget høsten 2018. Tekna har gitt innspill til revideringen. Særlig har Tekna trukket frem at digitalisering må inn som et eget satsningsområde i planen for å nå de langsiktige målene knyttet til bærekraft, konkurransekraft og grønn omstilling.

Kvalitet i høyere utdanning og økt rekruttering til real- og teknologifagene er gjennomgående i Teknas arbeid. I høyere utdanning har Tekna problematisert at økning i studieplasser ikke må forringe kvaliteten på studier. Tekna er positivt innstilt til ny ordning med praksisprofessorer for å få til en tettere kobling mellom arbeidsliv og høyere utdanning. Tekna har avgitt høringsuttalelse om at det må stilles krav til pedagogisk kompetanse ved opprykk til amanuensis og professorstillinger ved høyskoler og universiteter.

Det er gjennomført en strukturreform innen høyere utdanning de siste årene. Tekna er opptatt av at reformen må følges opp med nok midler til konsolidering.

Sikkerhet og sårbarhet i digitale og teknologiske løsninger har vært et viktig område for Tekna de siste to årene. Premisset for å redusere digital sårbarhet er i stor grad knyttet til kompetanse. Tekna har vært pådriver overfor myndighetene på mange nivåer og har oppnådd flere gjennomslag for Teknas politiske standpunkter. Blant annet har Tekna fått stortinget med på at sikkerhet skal inn i all høyere IKT-utdanning og at digitalisering skal inn i Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Teknas krav og klare forventninger om at det må bygges nasjonal avansert IT-sikkerhetskompetanse får også sterk støtte og har gitt konkrete resultater i form av styringssignaler fra departementene til sektoren om prioritering av dette området. Økt satsning på digital sårbarhet er nødvendig for å møte store utfordringer knyttet til blant annet cybertrusler og nasjonale sikkerhetsinteresser, sårbarhet i kritisk digital infrastruktur og forvaltning av personsensitive opplysninger om borgerne.

Tekna Student kjemper for kategoriheving av teknologi- og realfagsstudiene. Dette kravet er svært vanskelig å nå frem med. Kategoriene er veiledende og Kunnskapsdepartementet mener det ligger et stort handlingsrom for institusjonene til å prioritere mer midler til ressurskrevende studer. Tekna Student har valgt å jobbe for mer konkrete tiltak. Det er satt i gang et arbeid for å få på plass en tettere kobling mellom utdanning og forskning etter modell fra blant annet MIT og Cambridge. Der får studentene tilbud om hospitering i forskningsavdelingene tidlig i studiet. Dette gjør at studiene blir da mer praksisnære. Rekruttering til forskning vil antas å øke og man får en tettere kobling mellom student og professor. Norsk student union har tatt saken opp og vedtatt politikk på dette området etter påtrykk fra Tekna Student.

Stortinget har vedtatt innføring av 11 måneders studiestøtte. Ordningen fases inn over 4 år og vil være en fullfinansiert ordning fra 2020.

Regjeringens politikk – muligheter for Tekna

I Jeløya-erklæringen, regjeringserklæringen, ligger det inne tre punkter Tekna bør merke seg:

- 1. Ta initiativ til en mulighetsstudie for å se på ulike tilknytningsformer for universitets- og høyskolesektoren, som for eksempel foretaksmodellen, for å sikre mer uavhengige institusjoner.***

Tekna mener at hensynet til universitetene og høyskolenes samfunnsoppdrag må ligge til grunn som et premiss i det videre arbeidet med forenkling av regelverket for UH-sektoren, mulighetsstudien om tilknytningsform og gjennomgangen av målstruktur. For Tekna har det så langt vært viktig å understreke autonomi i universitet- og høyskolesektoren. Se for øvrig lenke til oversendte uttalelse fra Tekna til Akademikerne.

- 2. Utarbeide og igangsette en kompetansereform for at ingen skal gå ut på dato.***
- 3. Vurdere hvordan det kan bli enklere å få finansiering av livsopphold for voksne som ønsker å studere for å gjøre seg mer attraktive i arbeidsmarkedet.***

Kompetansepolitikken vil bli et av regjeringens viktigste saker i denne regjeringsperioden. Tekna deltar i en rekke prosesser knyttet til en etter- og videreutdanningsreform. Tekna vil sikre at løsningene og modellene også ivaretar høyutdanningsgruppene kompetansebehov.

Tekna har fremmet et konkret forslag om mulighet til å ta inntil 20 studiepoeng uten å miste dagpengene ved arbeidsledighet. Tekna jobber med andre konkrete tiltak for å sikre rettigheter knyttet til omstilling og kompetansepåfyll.

Områder for utvikling av Teknas politikk

Til grunn for Teknas politikk ligger disse hovedlinjene; det skal være høy relevans og høy kvalitet i høyere utdanning. Det er avgjørende med tett kontakt mellom næringsliv og praksisfeltet og at det utvikles incentiver som stimulerer til næringsrettet forskning og god samhandling mellom academia og arbeidsliv.

For å sikre høy kvalitet i utdanningen, i forskningen og i arbeidslivet må flere rekrutteres til doktorgrader. Rekruttering av flere til undervisningsstillinger er et kritisk punkt.

Innen IKT ser vi nå et særlig stort behov for mer spesialisert kompetanse. Tekna har bidratt til flere studieplasser innen IKT og fått gjennomslag for økt satsing på IT-sikkerhetskompetanse. Det ligger betydelige utfordringer i å få opp næringsrettet forskning på området, at det er mangel på kvalifiserte undervisere i utdanningsinstitusjonene. Det er behov for flere virkemidler for å styrke den nasjonale kompetansen på dette området.

Etisk teknologiutvikling er kommet på dagsorden. Særlig er de store debattene knyttet til kunstig intelligens, big data, forvaltning av personsensitive data og bioteknologi berørt av etiske dilemmaer. Tekna har avgitt flere høringsuttalelser hvor man også har påpekt de etiske og personvernmessige utfordringer som ligger i den digitale og teknologiske utviklingen.

MNT-fagene har hatt en svak økning i antallet doktorgrader de senere årene. Denne økningen skyldes i hovedsak tilgang på kandidater fra andre land. Det er grunnlag for å vurdere om det er i nasjonale interesser at to av tre doktorgradskandidater innen teknologi og halvparten av kandidatene innen real- og naturvitenskap kommer fra et annet land.

R-møtevedtak om politikk for høyere utdanning og forskning:

- Finansieringskategorier for høyere utdanning og kvaliteten på teknologistudier - Tekna skal fremme behovet for at teknologistudier flyttes til en høyere finansieringskategori i budsjettforhandlinger med kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, og se på alternative muligheter for å styrke kvaliteten på teknologistudier.
- Etter og videreutdanningsreform - I et arbeidsliv der omstillinger er vanlig og påvirker alle arbeidstakere, mener Tekna det må etableres bedre ordninger for etter- og videreutdanning også for høyt utdannede. Tekna skal arbeide politisk for å få på plass en etter- og videreutdanningsreform som også inkluderer de med høy utdanning.
- Sikre etablering av sterke, norske IT-miljøer og nasjonal IKT-sikkerhetskompetanse - Tekna må gå foran i kampen for å sikre sterke nasjonale IT-miljøer og norsk kompetanse innen IKT sikkerhet, samt jobbe for et lovverk som stimulerer til det.

Teknas handlingsplan 2018-2019

Teknas handlingsplan 2018-2019, vedtatt av hovedstyret, har følgende prioriterte oppgaver om høyere utdannings- og forskningspolitikk.

- Arbeide for en etter- og videreutdanningsreform for høyt utdannede
- Videreutvikle Teknas faglige tilbud som en integrert del av Teknas totale etter- og videreutdanningspolitikk
- Etablere Tekna som en tydelig stemme innen ikt/digitalisering og helse/biotek

Relevante høringsuttalelser fra Tekna:

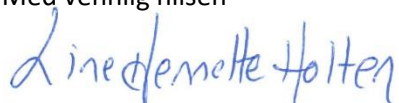
- [Avansert IKT-kompetanse og IT-sikkerhetskompetanse](#)
- [Innspill til revidering av langtidsplan for forskning](#)
- [Forenkling og forbedring av rammeverket for universiteter og høyskoler](#)
- [Innspill til Perspektivmeldingen](#)
- [Høring av rapport fra Helsedatautvalget: Et nytt system for enklere og](#)

Det legges opp til første behandling av dokumentet i Hovedstyrets møte i september.

Frist for innspill er 15. august.

Innspillene sendes til Birgitte Jordahl, birgitte.jordahl@tekna.no

Med vennlig hilsen

Line Henriette Holten

Direktør for samfunnspolitisk